LU
04576chu
Oles', Oleksander
Чужиною. [Поезії]: кн.VII.

Title transliterated:
Chuzhinoyu

О. Олесь.

Чужиною

Oles', Oleksander
III

О. ОЛЕСЬ.

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

ЧУЖИНОЮ.

Chuzhinoyu

[Поезії] : Кн. VII.

[1917]

LU
0457 6chu

Donated by
THE UKRAINIAN BRANCH No. 360
CANADIAN LEGION B. E. S. L.
Toronto, Ontario

583083
5. 5. 54

Друкарня Вальдгайм-Еберле А. Т.

Присвячую памяті мого друга
К. Хороманського.

Digitized by the Internet Archive
in 2009 with funding from
John and Mary A. Yaremko Foundation

http://www.archive.org/details/chuzhynoiupoezi00oles

Ти ж бачиш Сам небесними очами:
Не ми йдемо, — на нас ідуть з мечами, —
Чому ж мовчиш?!

Ти, що створив степи і гори
І неба мріючі простори,
Чому мовчиш?

Хіба ж не Ти нам дав страждання,
Думки, надії, поривання . . .
Чому ж мовчиш?!

Чому ж, коли в наш храм величний
Ввалився ворог наш одвічний,
Чому мовчиш?

Невже Ти хочеш знов страждання,
Ганьби, неволі і знущання?!
Чому ж мовчиш . . .

Як Ти осліп, Небесний Пане,
За правду нашу пекло встане!!
Віки ж мовчиш! . . .

15. 3. 19

Гаснуть зорями огні,
Всі розходяться до дому . . .
Як хотілося б мені
Тут лишитися самому!

Одійшов би смуток мій,
Тиша хмарою б упала,
І вона б душі моїй
Так багато росказала . . .

І почув би може я
Як за горами — лісами
Плаче рідная земля
Безутішними сльозами.

Гаснуть зорями огні,
Всі розходяться до дому, —
Як хотілося б мені
Тут лишитися самому . . .

5. 3. 19.

Тікаю від крові до сонця, квіток...
Женеться за мною кривавий поток,
Сміється: ха—ха, дожену, дожену,
Тебе поверну я в твою сторону.

Ха—ха, я всю землю орлом облечу
Шляхами нестями, роспуки, плачу,
Залью, обчервоню свої береги,
Що б тільки червоно було навкруги.

Спущуся в безодню, знімуся до хмар,
Роскидаю гору, закидаю яр,
Що б тільки була на землі рівнина:
В кривавій пожежі пустеля одна.

Хай очі поплачуть — не шкода плачу:
Я радістью, сміхом колись одплачу,
І там, де лишаю я зараз кістки,
Зриватимуть діти колосья й квітки.

Мовчу я ..нічого йому не кажу,
Я слухаю пісню і далі біжу,
Біжу я до сонця, до моря, квіток—,
Женеться за мною кривавий поток.

9. 3. 19.

Народе-Страднику, навчи і нас в вигнанні
Любити свій Ерусалим...
Навчи в солодкому стражданні
Пройняти серце ним.

Щоб на чужині, над річками,
Поклавши кобзи жалібні,
Ми тихо сходили сльозами
В жалю по рідній стороні.

Народе-Страднику, навчи і нас в вигнанні
Любити свій Ерусалим,
Навчи в солодкому стражданні
Пройняти серце ним.

15. 3. 19.

В журбі я сонцю не радію,
В сльозах не бачу я весни...
В душі ношу єдину мрію,
Одну її пещу, лелію,
Вночі і в день єдині сни...
Це — край мій.

Коли вже ворога не буде,
Коли на рідний степ ступлю,
Тоді весна мене розбуде,
Тоді затопить сонце груди,
Тоді я пісню розілью
Про край мій.

15. 3. 19.

В вигнанні дні течуть, як сльози,
Думки в вигнанні сплять, як мертві,
Солодкі спогади сичать, як змії,
Душа ридає, як дитина.

Душа розірвана, як рана. .
Бальзам далеко так, як сонце,
А сонце, сонце, як і щастє,
Там, там, лише в краю коханім.

13. 5. 19.

І знов страшні чутки. . . і знов не міг я спати . . .
Душа літала цілу ніч,
І чула як ревли гармати,
І як молилась моя мати
І як хтось плакав цілу ніч.

Нема надії . . Ворог лютий
Усе вперед невпинно йде,
Не може мій народ збагнути,
Що хоче він його закути,
Що знов його в ярмо веде.

Я бачив, як хати валились,
Як люде бігли по полях,
Як гайдамаки наші бились,
І проклинали і молились
І знов рубались на шаблях.

Я бачив як голодні діти
Палали гнівом вогняним,
І вчили ждати і терпіти
І памятати заповіти,
Налиті гнівом вогняним.

Не спав . . не міг до ранку спати,
Душа літала цілу ніч,
І чула як ревли гармати
І як молилась моя мати
І як хтось плакав цілу ніч.

21. 4. 19.

Прибув з України і все росказав,
І стрілами серце пройняв...
О горе, о горе, о горе!

Покинуть надію, що ранок приніс,
І взяв стільки сили... а крові, а сліз!...
О море, о море, о море....

Лишилось нас мало... і вже без надій
Ми підем в останній, нечуванний бій.
На жертви, на жертви, на жертви....

Хай будем розбиті ми ворогом злим,
Але не покинем боротися з ним,
І мертві, і мертві, і мертві.

29. 5. 19.

Пляж над Дунаєм. На пляжі
Хлопці, дівчата, малі. . . .
Ті — як русалки на хвилях,
Ці — як квітки на землі.

Думка моя одірвалась,
Лине в мою сторону . . .
В слізно-крівавому морі
Баче її чарівну.

8. 6. 19.

Розбіглись ми по всіх світах усюди:
„Рятуйте нас, рятуйте нас, о люде!
Як небо наших сліз не чує,
Нехай земля рятує".

І росказали ми по селах і в містах,
Як роспинають нас за правду на хрестах,
Які течуть у нас криваві ріки
І топлять наші зойки-крики.

Все росказали ми, всі вилили страждання,
І це була одна роспука і благання:
„Рятуйте нас, рятуйте нас,
В смертельний час, в останній час".

Нас слухали, кривились, і зітхали,
І в відповідь нічого не сказали...
І бігли ми на гори з голосінням
І падали в сльозах перед камінням.

29. 5. 19.

Вьються по над Нею сови і круки,
Розривають білі груди на шматки,
А Вона безсила, кинута синами,
Обмивае рани теплими сльозами.

Навкруги пустеля . . . Тільки в далені
Хтось летить на дикім змиленім коні,
Простягае руки і життям клянеться . . .
Кров уже остання з його серця льеться.

21. 5. 19.

Зелений ліс і май, і сонце,
І соловьї в кущах,
А в нас, в нас сльози на очах . . .
О, сонце ! . . .

Чи висушиш ти сльози наші, сонце,
На сліпнучих очах ?
Як сушиш роси на квітках,
О, сонце ! ?

Чи вгледим ми і ліс, і май, і сонце
В коханому краю,
Де душу кинули свою, . . .
О, сонце !

29. 5. 19.

За ревами громів не чуть нам співу серця,
Не чуть нам голосу його глибин . . .
Життя ж пливе і день поволі погасає
І темні крила вечора тремтять.

О, дайте тиші нам прислухатись до світу
І вічно-вічним душу напоїть . . .
Життя цвіте зелено-білим садом,
Не бачимо ми цвіту, як сліпі.

3. 7. 19.

Жита!! пригадую...
Як сон... дитячий, золотий...
Схиляюся і падаю на землю
І серце біля них кладу...

О дорогі мої!

Шуміть мені забуту казку,
Пьяніть мене своїм диханнем,
Щоб я упився і не знав —
Де зараз я, — чи на чужині,
Чи там, ах, там, в краю коханім.

Баден, 21. 6. 19.

Не все ще страчено . . . Ще сонцем світе
Жива мета . . .
Гремлять громами заповіти,
Гремлять уста,
І чують діти . . .

Народній Дух стоїть в тумані
З мечем в руках,
Проходять лицарі незнані,
Зовуть у снах.
Терпіть, кохані!

5. 7. 19.

Як жити хочеться! Несказанно, безмірно . . .
Не надивився я ні на зелену землю,
Ні на далекі сині небеса.

Я не наслухався ні шуму рік широких,
Ні шелесту лісів дрімучих, темних,
Ні голосу пташок, що вихваляють світ.

Я все життя горів на огнищу людському,
Я все життя неначе був роспятий
За злочин чийсь на вічному хресті.

Я все життя збірався тільки жити,
Дивитись, слухати і пити
Нектар із келиха краси . . .

14. 5. 19.

Роси, роси, дощику, ярину,
Рости, рости, житечко, на лану,
На крилечках, вітрику, полети,
Колосочки золотом обмети.

Як достигне житечко на лану,
Прийдуть люде жатоньки ярину,
Блискавками косоньки заблищать,
Золотими кобзами забряжчать.

Хай лише посунется в поле цап,
Хай лише наважиться він на хап,
Руду йому бороду одсічем,
Облупимо півбока сікачем.

Роси, роси дощику, ярину,
Рости, рости, житечко, на лану,
На крилечках, вітрику, полети,
Колосочки золотом обмети.

5. 5. 19.

Не вічно шматують страждання,
Не вічно живуть і вони . . .
І наша спокуса остання
Діждеться своєї труни.

Вже більше терпіти не сила,
Вже мукам надходить їх час . . .
На трупах їх соняшні крила
Життя простягає до нас.

6. 6. 19.

Коли ж над нами зійде сонце
І творчі руки візмуться за плуга?!..
Ніколи.

Ніколи нам уже не доведеться жити
Життям борців за всенародне щасте,
За волю...

За волю власну, за свою сваволю
Ватаги дикі нищити нас будуть
Без ліку.

Без ліку згине сил найкращих,
Без ліку цвіту ніжно-молодого
Зовьяне...

Коли обернеться уся земля в Голгофу
І кат останній, як Іуда
Загине,
Тоді лише народиться нове прекрасне,
Але тоді вже нас не буде.

6. 6. 19.

Вона з мечем в руках боролась, як орлиця,
Із ран її лилася кров . . .
Стояли, думали, дивились,
Ніхто на поміч не прийшов.

Упала, билася і квілила, як чайка,
І звала помахом крила.
Прийшли . . . Вона вже сил не мала,
І проклясти лише змогла.

8. 6. 19.

Дрогобич наш упав підтятий,
Ще день жалоби і ганьби . . .
Ми знов раби,
Над нами знову кат проклятий.

Радій сліпий! Червоними руками
Держи кривавий келих свій,
До краю пий
І заїдай гарячими тілами.

Упешся ти, годований кабане,
і важко ляжеш на кістках . . .
З ножем в руках
Тим часом раб покривджений повстане.

І морем зашумить од краю і до краю
І саж оточить твій з усіх боків
І з рукавів
Він випустить залізну зграю.

І буде суд, але вже суд жорстокий,
Суд люті, помсти, — кров за кров . . ,
Умре любов,
Воскресне гнів сліпий, безокий! . .

20. 5. 19.

Що дня із прірв повзуть нові гадюки,
Що дня сичать, віщують щось . . .
Кричу, зову, ламаю руки,
В очах з пітьмою все злилось . . .

Вернувся б я, пішов би я на страту,
Та віри й крихти не знайду,
Що я углежу рідну хату,
Що на шляху я не впаду . . .

26. 6. 19.

Тіло, тіло з нами,
А душі нема . . .
І що дня шукаєм
Ми її дарма.

А вона десь близько
По над нами вьеться
І вночи кріз сльози
Дивиться й сміється.

А відкриєм очи, —
І її нема,
І весь день шукаєм
Ми її дарма.

І в розлуці тіло
Цілий день з душею,
І ждемо ми ночі,
Щоб зустрітись з нею.

29. 5. 19.

Піду, втечу на сизі гори,
Що з небом радісно злились,
Втечу в ліси, в степи, в простори,
Куди в журбі я біг колись.

І там я пісню заспіваю,
Всім болем серця прокричу
Криваву пісню мого краю,
Його невтішного плачу.

29. 5. 19.

То не лебідь на озері пісню співав
В передсмертну, останню годину.
Ах, то мрія співала моя
Свою пісню сумну, лебедину.

І невтрімано плакали очи мої,
І безкрилі думки умірали,
І червоні квітки, як підбиті орли,
Криком гніву і муки кричали.

Наче лебідь поранений мрія моя
Тихо сходила піснею-кровью . . .
О, схиліться над нею, мої дорогі,
І покрийте її хоругвью.

2. 7. 19.

Одступає військо. Поле порожніє,
Важко чорний вечір хмарою спадає,
Зімно, зімно вітер над землею віє,
І кричить, і виє і когось шукає.

Ось він зупинився, тіло роскриває,
Кучери шовкові гладить ніжно, ніжно. .
Розгортає вії, в очі заглядає
І на грудях тужить жалібно, невтішно. . .

11. 3. 19.

Ще ранок спить . . . Це перші голоси
Співають світу про світання,
І будять ниви і ліси
Дзвінкими дзвонами вітання.

Ще ранок спить . . . Лише одні орли
Знялись в незміряні простори
І з них очима пройняли
Яри, степи й могили — гори.

Ще ранок спить . . . На сході блискавки,
Але не чуть ще сурми грому,
Що сон змітає на віки
І грає сонцю золотому!

5. 7. 19.

Дивлюсь на пройдену дорогу,
І гнів і жаль мене пече . . .
Але у нашу перемогу
Усе ж я вірю горяче . . .

Як завтра день угледять люде,
Як зійде сонце золоте,
Так Україна жити буде,
Так наша мрія процвіте.

3. 7. 19.

О, коли б я міг тепер сміятись! . .
Але усмішку свою
Я загубив в моїм краю
І можу тільки плакати.

А що коли і там, в краю коханім
Її вже більше не знайду,
На камінь упаду
І зможу тільки плакати?

27. 4. 19.

Хтось мене ще памятає,
Хтось покинути не хоче,
І на крилах сну що ночі
Хтось голубкою літає.

І розвіює тумани
Голосами слів чудесних,
І з очей своіх небесних
Лье бальзам мені на рани.

5. 5. 19.

Хотів би я піти через ліси дрімучі,
Через річки, яри і кручі,
До серця зранити себе
Об камені, терни колючі,
Аби угледіти тебе.

Аби лише на слід на твій напасти,
Устами чорними припасти
І остудить думки,
Землі з слідів твоїх украсти
І згинуть на віки.

6. 4. 19.

І знову біль, тупий, глибокий біль.
Болить душа, душа болить! Неначе
Хтось тихо-тихо плаче
І стогне на труні.

І стогін цей і цей невтішний плач
Прибили всю мою істоту,
І я несу чиюсь скорботу
З своєю разом на руках.

25. 4. 19.

Погасають зорі . . . Сонце не кажу,
Сонце вже погасло . . . Ранений лежу,
І дивлюсь як гаснуть золоті огні,
Як встають в тумані привіди страшні.

Біля мене труни і без трун тіла . . .
О, коли б згадати память їх могла!
Знаю тільки — рідні і близькі мені . . .
О, замовкніть, струни, дзвони жалібні!

27. 3. 19.

Дивна містерія . . . Дивна музика . . .
З раною в серці носять когось . . .
Рана вселюдська, глибока, велика —,
Наче кріз неї все пекло влилось.

Дивна містерія! Хто Парсіфаля
Зміг би забути колись . . .
В тихім захопленні слухає саля,
Люде серцями злились.

Крики раптово. Залізно-холодні,
Крики пекелно-гарячі: „Стрівай!
Хліба нам, хліба! ми люто — голодні,
Хліба нам, хліба подай!“

Вийшли з театру і мовчки стояли,
Мовчки дивились . . . „Стрівай!“
Враз приєднались і враз закричали:
„Хліба нам, хліба подай!“

14. 4. 19

Гробниці лицарів і статуї над ними . . .
В холоднім мармурі гаряча льється кров,
Стоять і моляться живими,
В очах скорбота і любов.

І згадую чомусь я мимоволі
Великих лицарів своіх . . .
Лежать вони покинутими в полі
І без хрестів могили іх.

6. 3. 19.

Виглянуло сонце після днів негоди
І зогріло землю золотим крилом . . .
Досить, досить крові, о, брати — народи,
Гляньте: сонце має золотим крилом.

Страшно, страшно глянуть в нашу будучину:
Смерть копає прірву, Голод, землю їсть,
. . . . . .
мерть копає прірзу, Голод землю їсть.

12. 3. 19

Вона приходе завжди в певний час,
І в певній льожі пье поволі каву...
Ах, пані, скільки сонця в вас!
Таку усмішку соняшно-ласкаву
Я бачу перший раз!

І хто вона? чого така смутна,
Чого так журиться невтішно?
Ах, пані, пані чарівна,
Як я люблю, люблю вас ніжно,
Прозоро, радісно, безгрішно!

Але уста, уста її!
На мармур кинуті коралі...
Ах, пані, в мене думи злі...
Коли б на мармурі... в цій залі...
Коралі б ці були мої!

Вона всміхнулася мені,
Сама смутна-мені всміхнулась!
Ах, пані, це було ві сні,
Але до мене молодість вернулась,
Безхмарні думи і пісні.

26. 4. 19.

Сьогодні стрінемось . . . Ми станемо знайомі . .
Для вас це зайвий епізод, —
Для мене ж день думок, турбот,
Яких не спишеш в цілім томі.

Сьогодні тепле „ти“, яким любив я звати
Тебе в думках, на зімне „ви“ зміню,
Сьогодні будем ми в кафе дрімати,
А далі істимем меню.

Сьогодні я довідаюсь, напевно,
Що маеш мужа ти сім літ,
І все, все те, що так було таємно
Осипить свій первістний цвіт.

І може завтра я прийду, але до книжки,
Що б в ній співать тобі, вже не звернусь,
І від твоеї дивної усмішки,
Скривившись, мовчки одвернусь.

28. 4. 19.

Месіе, Месіе! Од місій спаси!
В далекі, далекі краї однеси,
В пустелю Сахару, або на бігун,
Де б міг я торкнутись занедбаних струн.

Але говорили мені вже давно,
Що в Афріці наші купують майно,
Що нам пощастило: один отаман
За пів міліона придбав караван.

Що з неграми ми в найтіснішім звязку,
Що безліч вагонів купили піску,
Що швидко вертаєм для важних нарад,
А також, звичайно, по гроші назад.

Втічу на бігун я, але вже і там
Щастить починає нечуванно нам,
І можна сказати, вже два бігуни
Наділи, як море, широкі штани.

Вже прапор наш має на двох бігунах,
Як два оселедці на вірних синах...
Лишається Київ узяти і край,
Але, моя пісне, про Відень співай.

4. 3. 19.

Урбанікелер, Урбанікелер,
Ах, не один я лишив там гелер,
І не один я там випив трунок
Під „Dich ich liebe,“, під поцілунок.

О Гумберт Мольгейм! Хто ще знайшов-би
Без тебе, майстре, ці катакомби,
Хто обернув-би сумну пустелю
В корчму привітну, в ясну оселю.

Вечірня сутінь серпанком вьеться,
Вино злотисте промінням льеться,
Пташки-віденки щебечуть грають
І, наче крила, їх руки мають.

Летять пташками в голодні шлунки.
Як жар, гарячі іх поцілунки . . .
Уста шепочуть: „люблю, кохаю,
Тебе, чи иншу—хіба я знаю“.

Урбанікелер, Урбанікелер,
Ах, не один я лишив там гелер,
Коли-б не келер, коли-б не злидні,
І досі б жив я в веселім Відні!

3. 3. 19.

Ах, як любив я в кірху Стефана
З розбитим серцем заходить зрана!
Коли людей ще в храмі немає,
Коли на крилах спокій літає.

Дививсь я вгору, дививсь на стелі,
Шукав я бога в святій пустелі . .
І не знаходив, а в серці в мене
Мій бог роспятий кричав шалено.

4, 3. 19.

Весна, Шенбрун, і липові алеї . . .
Повітре чисте, як кришталь . . .
Цвітуть лілеі,
Цвіте міндаль.

Іду і дихаю, і образи кохані
Устами голосно зову . .
Пізнав в тумані —
І знов живу.

І чую рев звірячій тужно — лютий . . .
Дивлюсь — і бачу з-за дерев:
Стоїть закутий
У клітку лев.

А поруч з ним кондор росправив крила
І гріє іх на сонці веснянім . . .
„О, воле мила!“
Не крикнуть ім.

Фламінго з Нігера цвітуть квітками;
Сидять, схилившись, кенгуру.
І журавлі кричать сльозами:
„Умру, умру.“

Бізони, зебри, антілопи
Ось-ось надірвуть голоси:
„Зїдять! зїдять! мерщій з Европи
В старі ліси!“

Стояли довго ми, дивились і мовчали . . .
Навколо цвів міндаль і буз . . .
Десь журно лебеді кричали . . .
Свистів француз.

11. 4. 19.

Подайте вістоньку через усі препони,
Чи в великодну ніч у нас дзвонили дзвони,
Чи усміхалися і очи і уста,
Чи вірили в воскреслого Христа,
Подайте вістоньку через усі препони.

Подайте вістоньку — чи ще не всі в могилі
Мої брати і сестри милі,
Чи ще розірваний наш стяг
Живе в поранених серцях...
Подайте вістоньку — чи ще не всі в могилі.

20. 4. 19.

Все проти нас! Земля і небо.
Могила викопана нам...
А ми з усмішками ясними
Будуєм вимріяний храм.

Усю плодючу нашу землю.
Давно забрали вороги,
А ми з усмішками ясними
Куєм, лаштуємо плуги.

Земля і небо нас жахають,
Шпурляють в груди блискавки,
А ми з усмішками ясними
В полях зриваємо квітки.

20. 7. 19.

Малесенька ластівка зранку мені
Співає-щебече пісні весняні
І весело вьється вгорі над вікном
І має привітно стрільчастим крилом.

Про що ти співаеш-щебечеш мені,
Про місяшні ночі, про сояшні дні,
Але сього року весна не весна,
І хмарою вкрита моя сторона.

Розбиті на віки скарбниці її
А в них всі надії лежали мої.

Та пташка щебече-співає мені:
„Вже сонце, вже сонце в твоїй стороні,
Сам дух, дух народу прокинувся вже
І скарби народні й твої стереже.“

6. 3. 19.

Зашуміло в полі . . . вихор пролетів,
Поламав три дуба - велетнів лісів
І з веселим сміхом заховавсь в кущах,
Навкруги і сльози і жалі і жах.

Гей, ліси трухляві! це ще не усе!
Гляньте-яку хмару вітер вам несе!
Ранок ваш потоне в глибині пітьми,
В бубни блискавками загремлять громи.

6. 6. 19.

Стріляйте, вішайте, катуйте,
Пануйте в селах і містах,
Стократ з собою федеруйте
І роспинайте на хрестах, —

Зерно посіяно в негоду,
Кривавим маком росцвіте, —
І прийде воля для народу
І зійде сонце золоте.

20. 11. 19

Знову осінь . . . ночі темні
І дощі, дощі із хмар . . .
Думи-пориви нікчемні,
Шелест привидів-примар.

А за осінью гнилою
Прийде біла смерть-зіма,
І дитиною малою
В серці мрія задріма.

Гей, не будемо бабами!
За зімою йде весна,
З буйнокрилими вітрами,
З повним келехом вина.

Иде з потоками-громами,
Сурмить в сурми голосні!
Знов полинем ми орлами
Під стяги свої ясні!

Боюся думати . . Думки-ж як стріли,
Летять і ранять мозок мій.
О Боже мій! Немає сили!!
Що там, у стороні моїй!!

Чи глум, насильства, катування,
І плач, і стогін і ганьба,
Чи може з ворогом братання,
Обійми пана і раба . . .

Що там у вас . . . О, майте віру!
Народ до жертвенника йде
І на руках несе в офіру
Життя прекрасне й молоде.

Неситий Бог напьється крові
І розілье вам океан
Краси і волі і любові
Для ваших душ і ваших ран.

15 3. 19.

Сьогодні на Рингу в вітріні, зустрів я
Багато чудесних пташок . .
Все з мармору, фарфору... Чом їх не баче
Мій майстер-маленький, синок.

О, він научив би і з глини ліпити
В сто крат чарівнійші пташки . .
Хіба ж не вони це у серці у мене
Щебечуть пісні і казки.

2. 3. 19.

Ти моя найкраща пісня,
Що ношу я у душі,
Що боїться полетіти —
Тільки крилами тремтить.

Але чую я тремтіння
Срібнобілих її крил . .
Чую я твое зітхання,
Що на зустріч їй летить.

За руки взявшись, збігають в доли
І рвуть квітки . . .
В міста, на села, на рідне поле
Летять гадки.

За руки взявшись, голодні діти
Сидять в льохах . . . . . .
Упали роси на очи-квіти,
Скував їх жах.

В серцях маленьких немає віри,
Що прийдем ми . . . .
Ревуть гармати, як хижі звірі,
Гремлять громи.

За руки взявшись, збігають в доли
І рвуть квітки . . . .
В міста, на села, на рідне поле
Летять гадки.

Кобенцль.

Скільки б я плакав . . .
Скільки благав би:
Матінко Божа,
Матінко Правди,
Нас захисти!

На сірий камінь
Камінем впав би,
Слізьми своїми
Камень пройняв би. —
Тільки почуй мене Ти . . .

Скільки б я плакав,
Скільки благав би:
Матінко Божа,
Матінко Правди,
О, захисти.

2. 5. 19.

Я бачив сон . . . Згадки, як блискавиці,
І досі палять мозок мій . .
Раби розбили мур темниці
І кинулись у бій.

Боролись левами і левами вмірали,
Без крику падали, як падають орли,
І врешті решт кайдани розірвали,
І в решті решт перемогли.

І крикнув я ві сні: „Благословенні!
Живіть бесмертними віки!“
О, в перший раз слова такі натхненні
Я кидав з серця, як квітки.

Я далі спав і бачив — як похилих
Їх знов вели до ланцюгів . . .
Я не пізнав в обличях озвірілих
Колишніх левів і орлів.

10. 7. 19.

Чуеш, чуеш стогін мій,
Мое сонце, щасте, втіхо...
Коли стане тихо, тихо,
Ти почуеш стогін мій.

Коли тихо, тихо стане,
Ти піди в наш любий ліс.
Ти почуеш звуки сліз,
Коли тихо, тихо стане.

Ти піди в наш любий ліс
На ту гору, де як діти
Ми з тобою рвали квіти...
О, піди в наш любий ліс!

Ми з тобою рвали квіти,
А тепер я груди рву,
І тебе ві сні зову...
А з тобою рвали квіти.

13. 5. 19.

Тільки далеко від тебе
Я твою близкість відчув,
Тільки в журбі за тобою
Я своє щасте знайшов.

Чом не родився я вітром,
Я б біля тебе вже був,
Шелестом-стогоном лісу
Я б тобі все росказав.

Воля в житті найдорожча,
Але мені ти миліш:
Сам я приборкав би крила,
Тінью твоєю б я став.

Тільки б на тебе дивитись,
Тільки б молитись тобі,
Тільки б іти пілігрімом
В небо, де світишся ти.

Люблю! як в перший раз люблю,
Хоч це любов моя остання . . .
Але вона, як день в маю,
Як пташки перше щебетання.
Люблю!

Люблю для сліз, для мук, жалю, . . .
Але коли б, коли б ти знала,
Як квітне серце, як люблю,
Ти б на устах моїх сказала:
„Люблю“!

22. 4. 19.

З тобою жити на одній землі, —
Яке велике щасте!

Тебе що-дня, що-дня стрівати, —
Яке велике щасте!

І мати очі, очі мати!
Яке велике щасте . . .

І чути, чути голос твій, —
Яке велике щасте!

І дихати одним повітрем, —
Яке велике щасте!

Твого імя не знати, тільки — „ти“!
Яке велике щасте!

Стрівать твій погляд, на собі, —
Яке велике щасте . . .

Осяяним усмішкою твоєю бути, —
Яке велике щасте!

І не сказать тобі ні слова, —
Яке велике щасте! . . .

І плакати вночі невтішно, —
Скажи, скажи мені — це також щасте?!

Ти біля моря... Хотів би стати
Південним вітром, щоб там літати,
Схиляти трави тобі під ноги,
Встелати цвітом твої дороги.

Коли ти підеш вранці купатись
І як русалка, будеш гойдатись
На синіх хвилях, — моє кохання,
Я стерегтиму твоє убрання.

Над ним я стану темною тінью,
Не дам торкнутись навіть промінню,
А пил з убрання крилами здую,
І все обвію, все обцілую.

... Хотів би вітром південним стати,

Щоб під вікном твоїм вічно ридати.

Народнім лицарям, уславленим боями,
Зриваймо радісно квітки,
Вінчаймо їх терновими вінками,
Безсмертєм на віки.

Народная память їх ніколи не забуде,
І доки житиме народ,
Іх світлий образ сонцем буде
І в день весни, і в ніч негод.

Радіймо ж ми, сучасники щасливі,
Що ми родились в ці роки,
Що ми рвемо на рідній ниві
На чола вславлені квітки.

30. 6. 19.

Ми підемо широкими шляхами,
Ми здійснемо колишні сни . . .
Ми вернимось небесними громами,
Потоками-пророками весни.

Для них ми будем блискавками,
Грозою, бурею, мечем. . . .
Для вас ми прийдемо з квітками,
Для вас ми сонце принесем.

16. 7. 19.

В кафе, наповненім юрбою,
Де льються вина золоті,
Як я люблю лишатися з тобою
О, смутку мій, на самоті.

В кутку десь, в сутіні вечірній,
Ми сидимо у двох, одні,
І тихо слухаєм в журбі безмірній,
Як плачуть струни жалібні.

І серцю солодко . . . Музика грає,
Огні, веселий сміх, вино . . .
Як хороше, коли страждає
На світі серце хоч одно.

10. 7. 19.

Пратер! Пратер! сон дитячій,
Казка дивна чарівна:
Раз угледь, але вже вічно
Буде снитися вона.

Всі на Пратері веселі!
Скрізь музика, галас, сміх . . .
Тіри, бари, каруселі . . .
Каруселі! Скількі їх!

Тут одні лише дракони, —
Линь на крилах чарівних!
Цілий день за пів корони
Можеш їздити на них.

Там лише човни, карети, —
Немовлятко не впаде! . . .
Каруселі! де ти? де ти?
О, дитинство золоте!

Хочеш птахом в небо знятись? —
Щож? на колесо ставай:
Будеш соколом зніматись,
Щастем сповнений украй.

І сього для тебе мало?!
Сядь в возочка на горі, —
Тільки б духу в тебе стало
В цій шалено — дикій грі.

З криком будеш ти літати
То на гору, то з гори, —
Хай попробують догнати
Тебе вихорі й вітри!

Як захочеш змірять силу,
Бий що сили молотком,
Як дзвінок задзвонить, сину,
Можеш зватись козаком!

А коли надійде втома,
Сон в обіймки забере,
Чи не ляжеш спати в дома,
Як не був ти в кабаре.

Кабаре! які там дива!
Знову казка чарівна . . .
І за повним кухлем пива
Чарівнійша ще вона.

Пратер! Пратер! Скільки щасних
Ти хвилин народу дав!
Скільки ти думок прекрасних
Каруселями приспав!

Хочу я троянди, що цвіте в саду . . .
Скільки я для неї дивних слів знайду!

Хочу я купави. Їй я роскажу
Чом я над сагою цілу ніч хожу.

А фіальці тихій в сутіні лісів
Вже давно мережку із пісень я сплів.

І волошкам синім, в полі, серед трав
Я казки чудесні і легенди склав.

Тільки ти, билинко, вечора смутніш,
На холодній скелі в самоті стоіш.

Але ти для мене сонце і тепло
І пісень з казками вічне джерело.

Така буває ніч в маю,
Як ти.
По небу сизому пливуть
Хвилясті хмари:
Це-коси.
Огнем ласкавим, лагідним
Горять далекі, вічні зорі:
Це-очи.
Дві срібні полоси від місяця упали
І в сутіні тремтять:
Це-руки.
Десь збоку розцвіла
І палко дихає троянда:
Це-уста.
Тремтять на озері злотисті блиски,
Горять і гаснуть в берегах:
Це-твій слід.
Ти вся як ніч таємна, чарівна
В маю.

22. 4. 19.

Така глибока втома...
Хотілося б у лісі десь
Забратися в пожовклий лист
І звірем до весни проспати.
Не чути ні пташок, ні вітру...
Нехай метуть сніги всю зіму
І ковдрою мене вкривають...
Хотілося б, щоб навіть сни не снились...
Така глибока втома...

Хотілося б прокинутись тоді,
Коли вже струмні потечуть
І серця проміні торкнуться,
І збудять разом дерево і звіря...

Заснути б в лісі десь, у листях до зими...
Така глибока втома...

27. 4. 19.

Уже й не думаю, отруєний думками,
І тільки чуда — дива жду,
Живу химерами — чутками
І їх над прірвами веду.

Одну на дні в журбі ховаю,
А другу радісно ловлю,
Пещу, сміюсь, в сльозах купаю,
Всю кров, всю душу віддаю.

І так що дня. Живу чутками,
Плету з химер своїх вінки,
Хожу зеленими лісами,
Співаю їм свої казки.

21. 6. 19.

Слухайте, слухайте! сурма гремить,
Мертві встають із могили,
Тільки одна Україна ще спить, —
Громом її не збудили.

Янгол на соняшних крилах летить,
З сурмою янгол зникає...
Хто в час відродження камінем спить,
Прав на життя вже не має.

8. 5. 19.

Прощай улюблена, прощай!
Я не кажу сього з журбою,
Лишився б я на вік з тобою,
Але в огні мій рідний край.

Народ прокинувсь. Скрізь повстання,
Нові народні ватаги, —
Це боротьба уже остання,
Це вже останні ланцюги.

І швидко воленька... кохана!
О, зрозумій мене в цей час:
Хай і моя палає рана,
Коли мій край ще не погас.

І тишу цю, милішу раю,
І казку цю — любов твою,
За грім і бурю в рідним краю
Я без вагання віддаю.

17. 3. 19.

Мені було так дивно тепло з вами,
Я вам про це ніколи не казав...
Хиба б я висловив словами,
Все те, що серцем відчував.

В ті дні я мав смертельну рану,
І сам від себе я тікав,
В пітьмі нічній серед туману —
Як звірь шукав я ліків-трав.

І не знайшовши, біг із ночи,
З звірячим криком біг туди,
Де розливали ваші очі
Струмки цілющої води.

Душа неначе оживала,
І я дивився і прислухавсь —
Як знову в серці арфа грала,
Як дух на крилах піднімавсь.

Мені було так дивно тепло з вами,
Я вам про це ніколи не казав:
Хиба б я висловив словами,
Все те, що серцем відчував.

13. 3. 19.

Ах, чим загою прірву рану,
Навколо крики, трупи, кров...
Чи сам живий я... Гей, шампану,
Нехай живе життя й любов!
Кругом горить... співають кулі,
Сюрчить десь близько кулемет,
Ідуть по вулиці патрулі,
Впилась очима в них Анет.
Анет! Ревную! від вікна!
Сідай сюди, дивись на мене,
Цілуй, милуй і пий до дна
Вино надією зелене.
Хтось тяжко їде по дорозі...
Анет! Признайся: милий твій?!
Ха—ха, ха—ха! тіла на возі,
А вчера ще ішли на бій,...
В вікно влетіла чорна муха,
Анет! Не бійсь: вона в стіні,
Хоч бризка кров у мене з вуха
І дивно солодко мені.

Анет! Цілуй! я не жартую,
Анет! я так тебе люблю!
Ти бачиш: я тебе цілую,
Життя і душу віддаю.
Вина, Анет! хай сонце світе
І революція живе!
Анет! вітають волю діти.
А я пливу і все пливе...

26. 3. 19.

Цілую вас в прекрасну вашу руку...
І може вже в останній раз:
Цей день приносить нам розлуку...
Ах, пані, що на віях в вас...

На віях сльози... годі, годі, пані, —
Мені так радісно в цю мить...
Туди, де образи кохані
Душа окрилена летить.

Летить окрилена! Покиньте, пані!...
Цей смуток ваш і сльози ці —
Як чайки дві на океані,
Як перстень шлюбний на руці.

Як шлюбний перстень ваш, що море
Приніс мені і сліз і мук...
Я переміг нарешті горе...
Ах, пані, не ламайте рук.

Ах, не ламайте рук... згадайте:
Як мучився я... і як терпів.
Цілую в руку вас... прощайте...
Умерло все... любов і гнів.

16. 6. 19.

Я стояв в саду росквітлім,
На колінах я стояв.
В сяйві місячнім, блакітнім
Білий мармур оживав.

Я молився їй прекрасній,
Я молився небесам,
Щоб вони в цей час нещасний
Зберегли її вікам.

І дивлюсь я по алеї,
По злотистому піску
Тінь чиясь іде до неї
В променистому вінку.

Підійшла і їй шепоче
Чарівні якісь слова...
Так шепоче серед ночі
Вітром збуджена трава.

...Льеться сяйво смарагдове...
Тінь стоїть вже там, де мла
Друге тіло мармурове
В срібні шати одягла.

О скажіть: в моїй країні,
На моїй святій землі,
О чиї великі тіні
Збережуть красу її.

12. 5. 19.

В моїй душі не сходе сонце
І не горять над нею дні...
В ній небо хмарами закрито,
І всі погашені огні.

У ній вовками муки виють,
Та стогнуть рани, як сичі.
По ній блукають тільки тіні
І тихо плачуть, ідучі.

Моя душа — моя країна
В диму руїн, в кривавій млі,
Лежить вона з розбитим серцем,
З вінком терновим на чолі.

2. 5. 19.

Так справді, „край“... ми пізно стрілись,
Коли погасли всі огні,
Коли надії розлетілись
І журно зникли в далені.

Але в журбу мою про тебе
Тернову згадку я вплету;
Нехай життя як ніч, — на небі
Я бачив хмарку золоту.

20. 4. 19.

І знову ні чутки, ні слова, ні звуку,
І тяжко і страшно мені.
Топлю свою муку
В злотистім мадярськім вині.

О трунку чудесний! Що в серці ховаєш:
Чи сни виноградних садів,
Чи сонце вітаєш,
Чи слухаєш пісню степів?!...

Чаруй же мене! Променистими снами
Всю душу мою заливай.
Неси мене разом з прудкими вітрами
В мій рідний, коханий, полонений край.

13. 4.19.

Забуду все. Лишу твої уста...
Вони, як перший цвіт кохання,
Як хмарка ніжно золота
В журливий час смеркання.

Усмішка їх милійше снів,
Що сняться раз єдиний,
Про них, про них мій буде спів
Останній, лебединий.

25. 4. 19.

День золотий, золотий, та хороший.
Тепло, як в нас, у маю.
Спогади милі, кохані
Сповнюють душу мою.

Радісно! лісом зеленим,
Ми в холодку ідемо...
Слухаєм пісню зузулі,
Щасте в серцях куємо.

Ось на траву ти упала,
Книжку читаєш мою...
В мене ж у серці музика, —
Слухаю, звуки ловлю.

Звуки ловлю, розбіраю,
Звуки зплітаю в вінок...
На! дорога! і тобі я
Кинув намиста разок.

День золотий, та хороший,
Тепло, як в нас у маю,
Спогади вьються роями,
Падають в душу мою.

20.8. 19.

Тепер лише над нами сходить сонце,
Тепер лише прокинеться життя
І творчий дух по каменю ударить
І збуде у землі велике джерело.

Тепер лише помітять нас народи,
Тепер лише угледять нас сліпі
І радісно старі і кволі
Води цілющої напитись прибіжать.

Тепер лише ми родимось для себе
І для нових, незнаних див...
Народи! слухайте, народи:
Нам, нам тепер належить слово.

6. 8. 19

Коли ми приспимо в серцях своїх жалі,
Загоїм рани після бою,
Ми душі віддамо своїй землі,
Ми край зальєм незнаною красою.

Як кров, ми душі віддамо своїй землі
І край зальєм незнаною красою,
Коли приспим в серцях свої жалі,
Жалі і рани після бою.

8. 8. 10.

Пішли! Хорогви розгорнули
І з гимном на устах пішли!..
Так розгорнувши вільні крила,
З високих скель летять орли.

Ідуть! Це в мене в серці їх хода лунає,
Це гнівна пісня їх гремить...
О, Боже, Боже всемогутній,
Лиши мені на вік цю мить.

Біжить, тікає ворог лютий...
І дзвони радісно гудуть.
Я бачу в серці їх хорогви,
І чую — як вони ідуть.

3. 8. 19.

Зіма пройшла, весна минає,
А їх не бачу я...
Усе чогось, когось чекає
Душа моя.

Від когось я почути мушу:
„Весна і там! у нас!“
І бризне нагло мені в душу
Сто сонць ураз.

Проходять дні, як чорні ночі;
З пітьмою все злилось...
В туманах тонуть мої очі
І ждуть когось.

8. 5. 19.

В вечірній сутіні в кімнаті ми сиділи
І думу думали одну.
Обидва тихо ми летіли
В далеку, рідну сторону.

Аж нагло двері розчинились
І з хлопчиком приходе хтось...
В обох нас крила зупинились
І серце кровью облилось.

І довго довго ще ми в сутіні мовчали;
Не треба слів було в той час:
В обох лилися сльози в нас
І про далеке щось співали.

24. 5. 19.

Ще не прийшла весна, хоч вже гремлять потоки,
І великодний дзвін гуде...
Хоч про життя прекрасне й молоде,
Говорять скрізь і діти і пророки.

Ще не розвіявсь сон терпіння і неволі,
Ще душить гніт нескинутих віків,
Ще сніг лежить в незміряному полі,
Хоч вже на горах почорнів.

Ще тільки тріснули розірвані кайдани,
Ще не зайнявсь огонь усіх бажань,
Ще із грудей Дніпра летять одні тумани,
Ще важко спить незаймана Кубань.

Але весна іде! і все зільється в море,
І все єдину пісню зашумить,
І все живе на крилах полетить,
І вперше мертве заговоре.

1. 7. 19.

В пустелі не цьвітуть квітки
І не шумлять жита зелені,
Там вічно сиплються піски,
Та виють вихорі шалені.

Дощами сліз і кровью ран
Свою пустелю полили ми,
І вслали свій майбутній лан
В боях тілами дорогими.

Тепер не страшно нам негод.
Тепер у нас в руках ти, доле!...
І кровью спаяний народ
З серпами вийде в поле.

19. 8. 19.

В КНИЗІ:

Стр.

Ти ж бачиш Сам небесними очами; 5
Гаснуть зорями огні, ... 6
Тікаю від крові до сонця, квіток... 7
Народе-Страднику, навчи і нас в вигнанні 8
В журбі я сонцю не радію, ... 9
В вигнанні дні течуть, як сльози, ... 10
І знов страшні чутки... і знов не міг я спати... 11
Прибув з України і все росказав, ... 13
Пляж над Дунаєм 14
Разбіглись ми по всіх світах усюди: 15
Вються по над Нею сови і круки, ... 16
Зелений ліс і май, і сонце 17
За ревами громів не чуть нам співу серця 18
Жита!! пригадую... 19
Не все ще страчено... Ще сонцем світе 20
Як жити хочеться! Несказанно, безмірно... 21
Роси, роси, дощику, ярину 22
Не вічно шматують страждання 23
Коли ж над нами зійде сонце 24
Вона з мечем в руках боролась, як орлиця 25
Дрогобич наш упав підтятий 26
Що дня із прірв повзуть нові гадюки 27
Тіло, тіло з нами 28
Піду, втечу на сизі гори 29
То не лебідь на озері пісню співав 30
Одступає військо. Поле порожніє 31
Ще ранок спить... 32

Стр.

Дивлюсь на пройдену дорогу 33
О, коли б я міг тепер сміятись!.. 34
Хтось мене ще памятає 35
Хотів би я піти через ліси дрімучі 36
І знову біль, тупий, глибокий біль 37
Погасають зорі...Сонце не кажу 38
Дивна містерія... Дивна музика... 39
Гробниці лицарів і статуї над ними... 40
Виглянуло сонце після днів негоди 41
Вона приходе завжди в певний час 42
Сьогодні стрінемось... Ми станемо знайомі... 43
Месіе, Месіе! Од місій спаси! 44
Урбанікелєр, Урбанікелєр 45
Ах, як любив я в кірху Стефана 46
Весна, Шенбрун, і липові алеї... 47
Подайте вістоньку через усі припони 49
Все проти нас! Земля і небо 50
Малесенька ластівка зранку мені 51
Зашуміло в полі... 52
Стріляйте, вішайте, катуйте 53
Знову осінь... ночі темні 54
Боюся думати... Думки-ж як стріли 55
Сьогодні на Рінгу в вітріні, зустрів я 56
Ти моя найкраща пісня 57
За руки взявшись, збігають в доли 58
Скільки б я плакав... 59
Я бачив сон... Згадки, як блискавиці 60
Чуєш, чуєш стогін мій 61
Тільки далеко від тебе 62
Люблю! як в перший раз люблю 63
З тобою жити на одній землі 64
Ти біля моря... Хотів би стати 65
Народнім лицарям, уславленим боями 66
Ми підемо широкими шляхами 67
В кафе, наповненним юрбою 68

Стр.

Пратер! 69
Хочу я троянди, що цвіте в саду. 71
Така буває ніч в маю 72
Така глибока втома. 73
Уже й не думаю, отруєний думками 74
Слухайте, слухайте! сурма гремить 75
Прощай улюблена, прощай! 76
Мені було так дивно тепло з вами 77
Ах, чим загою прірву рану 78
Цілую вас в прекрасну вашу руку. 79
Я стояв в саду росквітлім 81
В моїй душі не сходе сонце 82
Так справді, край“. .. ми пізно стрілись 83
І знову ні чутки, ні слова, ні звуку 84
Забуду все. Лишу твої уста. 85
День золотий, золотий, та хороший 86
Тепер лише над нами сходить сонце 87
Коли ми приспимо в серцях своїх жалі 88
Пішли! Хоругви розгорнули 89
Зіма пройшла, весна минає 90
В вечірній сутіні в кімнаті ми сиділи 91
Ще не прийшла весна, хоч вже гремлять потоки 92
В пустелі не цьвітуть квітки 93

ВИДАННЯ „ДНІПРОСОЮ

Головний склад:

1) Київ, Дніпросоюз, Інстітутська в

2) Станіславів, Дніпросоюз, ру
І. Франка 18.

Вальдгайм-Еберле, Тов. акц.
ВІДЕНЬ, VII.

Ціна 6 карбованців = 12 корон.

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED

583083
LU Oles', Oleksander
04576chu Чужиною. [Poezii]: кн. VII.
[Transliterated: Chuzhnoyu.]

DATE | NAME OF BORROWER